

20. 10. 2015

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Dobrá víra zástavního věřitele při zastavení pohledávky, jejíž postoupení je omezeno (nikoliv však vyloučeno) dohodou mezi zástavcem a dlužníkem

Zástavní právo k pohledávce je upraveno v ustanovení § 1335 a násl. zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“ nebo jen „ObčZ“). Cílem tohoto článku je zaměřeni se na problematiku dobré víry zástavního věřitele (oprávněný ze zástavního práva) za situace, kdy došlo k zastavení pohledávky, jejíž zastavení bylo omezeno (nikoliv však vyloučeno) dohodou mezi zástavcem (osoba, která zastavila svou pohledávku) a dlužníkem, aniž by zástavní věřitel o takové dohodě věděl.

Zastavení pohledávky je institut, který v rámci rekodifikace soukromého práva prošel úpravou s cílem zdokonalení dosavadní úpravy, která byla v důvodové zprávě k občanskému zákoníku hodnocena jako kusá a budící řadu nejasností[1]. Platí, že na zastavení pohledávky se užívá ustanovení občanského zákoníku upravující zástavní právo obecně, přičemž ustanovení § 1335 a násl. ObčZ se užije jako *lex specialis*.

Aby mohla být pohledávka zastavitelná, musí se jednat o pohledávku postupitelnou. Tato podmínka nás zavádí do ustanovení § 1881 odst. 1 ObčZ, kde se stanoví, že postoupit lze pohledávku, kterou lze zcizit, pokud to ujednání dlužníka a věřitele nevylučuje.

Pokud je tedy mezi zástavcem a dlužníkem ujednáno, že pohledávku není možné zcizit, je taková pohledávka nepostupitelná, a tedy ji nelze ani zastavit. V tomto případě bychom se přikláněli k názoru, že takto formulovaný zákaz je třeba vnímat absolutně[2], bez ohledu na povědomí zástavního věřitele o tomto zákazu.

Na druhou stranu může nastat situace, kdy si zástavce s dlužníkem dohodnou, že pohledávku lze zcizit (popř. zastavit) pouze za určitých podmínek, např. na základě předchozího souhlasu dlužníka. V takovém případě tedy ujednání zástavce a dlužníka zcizení pohledávky nevylučuje, a tudíž se

nejedná o pohledávku nepostupitelnou, a tedy ani nezastavitelnou. V popisovaném případě bychom se přikláněli k názoru, že takové omezení v dispozici s pohledávkou nelze vnímat absolutně, přičemž právní účinky dohody zástavce a dlužníka ve vztahu k zástavnímu věřiteli je třeba posuzovat podle toho, zda o tomto omezení zástavní věřitel věděl.

Povědomí zástavního věřitele o omezení v nakládání s pohledávkou se samozřejmě prokazuje velmi těžko, a to zejména za situace, kdy ze zástavní smlouvy nevyplývá, že nakládání s pohledávkou by bylo nějak omezeno. Řešení se nabízí v podobě zápisu do rejstříku zástav, který zástavci a dlužníkovi zaručuje, že jejich dohoda bude mít účinky ve vztahu ke třetím osobám. V opačném případě nelze automaticky presumovat povědomí zástavního věřitele o této dohodě a je třeba chránit jeho dobrou víru.

Mgr. Radek Salajka, LL.M.,
advokát

[SALAJKA & PARTNERS s.r.o., advokátní kancelář](#)

Vladislavova 17
110 00 Praha 1

Tel.: +420 602 636 939
e-mail: office@salajkapartners.com

[1] Srov. Důvodová zpráva k zákonu č. [89/2012](#) Sb., ust. § 1335 až 1340.

[2] Srov. Švestka, J. a kol.: Občanský zákoník – Komentář – Svazek III (absolutní majetková práva). Wolters Kluwer, Praha 2014, 1328 s.

© EPRAVO.CZ – Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporační autonomie](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Skryté ujednání v realitní smlouvě – zbytečná hra na schovávanou](#)
- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnícké](#)

osobě

- Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu
- Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí
- Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026
- Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky (EU): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí
- Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu
- Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu
- Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?